

ЩОРІЧНИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС
«КРАЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ»

Творча робота учасника третього туру
щорічного Всеукраїнського конкурсу
«Кращий державний службовець»
на тему:

ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ
НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ

Агафонова Ілона Володимирівна

*Фінансове управління
Олександрійської райдержадміністрації
Кіровоградської області*

*Завідувач сектору
фінансів соціального захисту
населення бюджетного відділу*

08.08.2017 р.

2017 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Основні засади децентралізації в Україні та її вплив на соціально-економічний розвиток регіонів.....	4
РОЗДІЛ 2. Аналіз та оцінка результатів виконання бюджетів ОТГ Кіровоградської області за 2016 рік.....	5
2.1. Характеристика територіальної та демографічної структури об'єднаних територіальних громад.....	6
2.2. Визначення основних показників фінансової спроможності ОТГ.....	6
2.3. Визначення основних показників ресурсної спроможності ОТГ.....	8
РОЗДІЛ 3. Проблемні питання фінансової децентралізації. Напрями удосконалення існуючої системи стимулювання розвитку громад.....	11
ВИСНОВКИ.....	13
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	14
ДОДАТОК 1. Основні показників спроможності ОТГ Кіровоградської області за 2016рік.....	16

ВСТУП

Децентралізація державної влади розглядається світовим співтовариством як один з ключових елементів комплексної реформи системи державного управління і є пріоритетним напрямком діяльності українського уряду.

Актуальність даної теми викликана активізацією зусиль державної влади України та запитом суспільства щодо реформування системи місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

Метою роботи є практичне обґрунтування сутності та особливостей фінансової децентралізації, а також оцінка її впливу на соціально-економічний розвиток регіонів.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких **завдань**:

- охарактеризувати основні засади та заходи щодо реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні;
- проаналізувати виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад Кіровоградської обл. за 2015-2016 роки;
- визначити основні показники, які характеризують спроможність територіальних громад;
- проаналізувати основні ризики для фінансової децентралізації та запропонувати методику моніторингу спроможності ОТГ, як запоруки удосконалення існуючої системи стимулювання розвитку як громад, так і регіонів;
- виявити проблеми реалізації реформи та надати пропозиції щодо уникнення та пом'якшення їх негативних наслідків в області децентралізації державного управління і розвитку місцевого самоврядування.

1. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ

З огляду на європейський досвід, країни по-різному проходили шлях децентралізації влади. Держави Євросоюзу спрямовували свої зусилля на розвиток саме місцевого самоврядування, намагаючись підвищити його ефективність з метою оперативного і якісного надання послуг громадянам і максимального їх наближення до кінцевого споживача.

Надмірна централізація влади – «ахіллесова п'ята» України. Отримавши у спадок радянську командно-адміністративну систему управління, українська влада за всі роки незалежності так і не наважилась її докорінно реформувати.

Тож, перш за все, слід надати чітке визначення поняттям децентралізації та деконцентрації, оскільки хоч ці поняття і є співзвучними, але не є тотожними:

Децентралізація – процес перерозподілу функцій та повноважень від центрального рівня органам місцевого самоврядування.

Деконцентрація – процес перерозподілу функцій та повноважень від центрального рівня регіональним підрозділам та представництвам центральної влади.

Згідно з Указом Президента «Стратегія сталого розвитку «Україна-2020», від 12 січня 2015 р. №5/2015 та розпорядження КМУ від 1 квітня 2014 р. №333-р «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» суттю децентралізації влади є максимальна передача повноважень на місця і фінансові інструменти для реалізації цих повноважень, розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади за принципом субсидіарності, визначення механізмів відповідальності органів місцевого самоврядування перед виборцями та державою [5],[9].

В основу документа закладено ключові норми формування європейської моделі місцевого самоврядування. Зокрема, пропонується провести

адміністративно-територіальну реформу, відповідно до якої система місцевого самоврядування складатиметься з трьох рівнів:

Базовий рівень всіх компетенцій пропонується передати на рівень громад.

На рівень району передаються повноваження з утримання об'єктів спільної власності територіальних громад району та шкіл-інтернатів загального профілю; надання вторинної медичної допомоги.

На обласний рівень передаються: транспортна інфраструктура регіонального значення; спеціалізована охорона здоров'я та середня освіта; розвиток культури, спорту, туризму, утримання об'єктів спільної власності.

В контексті реформи мова йде і про ліквідацію державних адміністрацій у тому вигляді, в якому вони є. Пропонується створити державні представництва, які здійснюватимуть координаційні, контрольні та наглядові функції.

Фінансова децентралізація розпочалася шляхом внесення змін до Бюджетного і Податкового кодексів України, адже дієвість місцевого самоврядування та успішність децентралізації залежатиме від фінансової спроможності територіальних громад [2],[3].

Децентралізація влади передбачає створення умов для розвитку та ефективного управління громадами, де основним пріоритетом місцевого економічного розвитку є підвищення конкурентоспроможності громад. Оскільки тільки такі громади можуть успішно надавати підтримку підприємствам, то такий підхід сприяє створенню конкурентного середовища між органами місцевого самоврядування в забезпеченні кращих умов для бізнесу, залучення інвестицій та кваліфікованої робочої сили.

2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ ОТГ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА 2016 РІК

Згідно постанови КМУ від 8 квітня 2015 року № 214 «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад» нові одиниці адміністративно-територіального устрою України – об'єднані територіальні громади (ОТГ) повинні мати достатню кількість кадрових, фінансових та

інфраструктурних ресурсів для реалізації власних та делегованих державою повноважень [6]. Ця Методика визначає механізм та умови формування спроможних територіальних громад, а також порядок розроблення і схвалення перспективного плану формування територій громад АРК, області, але вона не передбачає порядку для аналізу спроможності таких громад. Тож, необхідною умовою для удосконалення напрямів реалізації реформи з децентралізації в Україні є розроблення системного механізму моніторингу спроможності ОТГ. Проекти перспективних планів, а також новоутворенні ОТГ повинні бути проаналізовані за такими напрямками: територіальна структура, демографічна структура, фінансова спроможність, ресурсна спроможність, інфраструктурна забезпеченість.

Проаналізуємо ці показники на прикладі новоутворених ОТГ Кіровоградської області та спробуємо більш детально зупинитися на показниках фінансової та ресурсної спроможності ОТГ.

2.1. Характеристика територіальної та демографічної структури об'єднаних територіальних громад

Відповідно до постанови ЦВК від 28 серпня 2015 року у Кіровоградській області 25 жовтня 2015 року відбулися перші вибори голів та депутатів Маловисківської та Бобринецької ОТГ, які утворилися внаслідок об'єднання 6 місцевих рад (25 населених пунктів) [8]. Загальна площа ОТГ склала 426 км², що займає 1,7% від площі області. Чисельність населення в ОТГ становить 25,6 тис. осіб, що складає 2,6% від загальної чисельності області. Частка міського населення становить 85,2%.

2.2. Визначення основних показників фінансової спроможності ОТГ

Аналіз фінансових показників та визначення фінансової спроможності ОТГ проводився згідно даних Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України за 2016 рік та включає в себе

показники дохідності на одну особу, показники дотаційності бюджетів та показники питомої ваги видатків розвитку у власних ресурсах [13].

1) Аналіз бюджетів Бобринецької та Маловисківської ОТГ вказує, що фактичні надходження доходів загального фонду (з трансфертами з державного бюджету) склали 106 млн. грн., що більше ніж у 6 разів у порівнянні з надходженнями за 2015 рік. Перевиконання планових показників доходів загального фонду склало 33% та 39% відповідних бюджетів.

За 2016 рік місцевими бюджетами ОТГ області з державного бюджету отримано освітню субвенцію у сумі 21 млн. грн., медичну субвенцію – 16 млн. грн. та субвенцію на формування інфраструктури – 8 млн. грн. Крім цього, ОТГ області отримали 5,5 млн. грн. інших субвенцій та 4,3 млн. грн. – з Державного фонду регіонального розвитку на реалізацію інвестиційних проектів.

В результаті утворення об'єднаних громад обсяг власних доходів місцевих бюджетів зріс майже у 4 рази (на 44 млн. грн.) порівняно з 2015 роком (з 17 млн. грн. до 61 млн. грн.). Основним джерелом наповнення бюджетів є податок на доходи фізичних осіб – 30 млн. грн., наступним за вагомістю – акцизний податок – 10 млн. грн., місцеві податки в загальній сумі склали 19 млн. грн.

Об'єднання громад дозволило збільшити власні доходи бюджетів ОТГ на 1 жителя відповідної території. В середньому показник, який визначає формування спроможної ОТГ (у порівнянні з 2015 роком) зріс на 1712 грн. (з 670грн. до 2382грн.). Із розрахунку на 1 жителя Маловисківська ОТГ отримала - 2420грн., Бобринецька ОТГ – 2343грн.

У порівнянні з початком 2016 року, залишки коштів загального фонду ОТГ (без субвенцій) зрости на 12 млн. грн., або у 3,4 рази та станом на 1 січня 2017 року склали більше ніж 17 млн. грн.

2) Найбільш репрезентативний показник фінансової спроможності ОТГ є дотаційність бюджетів новостворених громад. Від показує реальний обсяг наповнення бюджетів новостворених ОТГ. Бобринецька громада отримала з державного бюджету базову дотацію у сумі 700 тис. грн. Бюджет Маловисківської ОТГ затверджено без базової та реверсної дотацій.

3) Наявність бюджету розвитку – показник, який характеризує фінансову спроможність новоутворених ОТГ. Виходячи з фінансових ресурсів, ОТГ за 2016 рік змогли спрямувати кошти на здійснення видатків розвитку (капітальні видатки) у загальній сумі 20 млн. грн., у т.ч. на ремонт доріг, будівництво, благоустрій територій та житлово-комунальне господарство – 7 млн. грн., на ремонт та реконструкцію закладів соціально-культурної сфери – 9 млн. грн.

Однак, більше не сама наявність бюджету розвитку вказує на обсяг коштів, які ОТГ повинні використати на розвиток своїх територій, а їх частка у загальному бюджеті ОТГ.

2.3. Визначення основних показників ресурсної спроможності ОТГ

Ресурсна спроможність території визначається за великим набором показників, до якого входять показники природно-ресурсного потенціалу, інфраструктурного забезпечення, праце-ресурсного потенціалу території. До них належать: показники розвитку інфраструктури галузей освіти, охорони здоров'я, культури – видатки на 1 учня, кількість та вартість наданих медичних послуг, кількість заходів та питома вага учасників, охоплених культурними заходами; показники кадрового забезпечення території – кількість жителів, що припадає на одного службовця ОТГ, частка витрат на утримання службовців ОТГ; показники розвитку інфраструктури ОТГ – обсяг субвенцій з державного бюджету, що передбачений на формування інфраструктури ОТГ.

1) Показники розвитку соціально-культурної інфраструктури повинні відображати наскільки ефективними є бюджетні заклади та рівень їх модернізованості. З метою реалізації Стратегії розвитку системи управління державними фінансами, запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів передбачає здійснення оцінки ефективності бюджетних програм за результативними показниками затрат, продукту, ефективності та якості в розрізі відповідних галузей [10].

Так, наприклад, можливо визначити вартість навчання в ОТГ у порівнянні до середнього державного фінансового норматива бюджетної забезпеченості на 1 учня. Особливість цього показника полягає в тому, що з державного бюджету перераховується лише певна гранична допустима сума коштів на утримання закладів середньої освіти в ОТГ. Відповідно до розрахунків у 2016 році гранично допустима сума на утримання 1 учня склала 9,3 тис. грн./рік. У разі перевищення ОТГ повинна сама, за рахунок власних коштів покривати таку різницю. Що, звісно, є додатковим тягарем для бюджету громади. На даний час визначення такого показника не передбачено жодною фінансовою звітністю.

2) Другим показником для аналізу є кадрове забезпечення територій ОТГ. Оскільки більшість ОТГ утворюються в населених пунктах, які на момент утворення мали лише статус центрів сільських або селищних рад, то кадровий склад таких рад був невеликий і їх штатний розпис не містив повного переліку посад необхідних для роботи новоутворених ОТГ. Фактично на ОТГ передається основна частина державних повноважень, які до цього виконували державні адміністрації. Тому потрібно враховувати, що велика кількість ОТГ утворюється в сільській місцевості, де фактично відсутні кваліфіковані трудові ресурси у належній кількості, які б змогли забезпечити реалізацію власних та делегованих повноважень та надання елементарних адміністративних послуг для мешканців ОТГ, що є головною умовою децентралізації. Тобто, чим менш кваліфіковані кадри будуть працювати в ОТГ – тим більшу кількість штатних одиниць потрібно ввести, оскільки більш кваліфіковані спеціалісти виконують більший об'єм роботи за меншу одиницю часу. Внаслідок цього у таких ОТГ буде збільшуватись навантаження на фонд оплати праці, що призведе до знівелювання реформи та повернення знову до існуючої системи адміністративно-територіального устрою, де на нижчому рівні основна частина витрат - оплата праці їх персоналу.

Аналіз частки витрат на утримання службовців в ОТГ дає наступні результати: питома вага видатків на утримання службовців у фінансовому

ресурсі (без врахування субвенцій) Бобринецької та Маловисківської ОТГ складає 11% та 12% відповідно.

Штатна чисельність працівників (службовців) виконкому Бобринецької ОТГ затверджена у кількості 34 осіб, Маловисківської ОТГ – 40 осіб. Виходячи із жителів громади та чисельності службовців, можна зазначити, що навантаження на 1 службовця у Бобринецькій ОТГ складає 348 осіб, Маловисківській ОТГ – 345 осіб.

Найбільшу частку по Україні (71,7%) складають ОТГ, де один службовець обслуговує 101-300 осіб ОТГ. Найбільше навантаження існує в ОТГ, де адміністративним центром є місто, а там, де об'єднання відбулося на базі сільських чи селищних рад – кількість нових працівників зростає.

3) Останній показник характеризує розвиток інфраструктури ОТГ – обсягу субвенцій з державного бюджету, що передаються на формування інфраструктури ОТГ (соціальної, транспортної, освітньої, медичної). Можна погодитися з тим, що цей показник не зовсім точно характеризує сучасний стан інфраструктури ОТГ. Але, якщо брати до уваги, що інфраструктурне забезпечення більшості населених пунктів, окрім міст обласного значення, є у край занедбаному стані, можна вважати, що стан інфраструктури усіх нині утворених ОТГ є майже однаковим.

За 2016 рік місцевими бюджетами аналізованих ОТГ отримано субвенцію на формування інфраструктури у сумі 7,6 млн. грн., що загалом склало 5,4% доходів загального фонду Бобринецької ОТГ та 7,9% доходів загального фонду Маловисківської ОТГ.

Ця субвенція є значною підтримкою держави. Ті ОТГ, які зможуть отримати більший обсяг коштів, передбачених цією субвенцією, матимуть більше шансів прискорити покращення стану своєї інфраструктури.

3. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІСНУЮЧОЇ СИСТЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД

З огляду на євроінтеграційний зовнішньополітичний курс держави, здійснення децентралізації є необхідним кроком. Однак, трансформація державного устрою може створити нові виклики для українського суспільства, особливо у процесі здійснення адміністративно-територіальної реформи та на перших етапах функціонування нової системи організації публічної влади.

Серед основних проблем та ризиків, які виникають в ході децентралізації є:

1) Аналіз виконання бюджетів ОТГ показує повну забезпеченість, не враховуючи потребу у коштах після повної передачі повноважень до ОТГ (соціальний захист, муніципальна поліція та інше), які потребуватимуть додаткових видатків. Тож існує ризик того, що доходи які надходитимуть в загальний фонд бюджетів ОТГ, не будуть забезпечувати коштами обсяг тих повноважень, які планується передати для виконання органами місцевого самоврядування.

2) Відсутність порядку та методики для системного моніторингу спроможності ОТГ, а також шляхів удосконалення механізму реформи з децентралізації в Україні.

3) На даний час Постанова КМУ від 16 березня 2016 року №200 не враховує формулу спроможності територіальної громади, натомість враховує лише показники площі та населення [7]. Тож, впровадження такої методики дозволить здійснювати більш ефективний розподіл субвенцій з державного бюджету на формування власної інфраструктури.

4) Невнормованість правової та методичної бази для розмежування сфер компетенції органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, а також для здійснення переданих повноважень. Так, наприклад, ст.64 Бюджетного кодексу України визначає склад доходів тільки бюджетів ОТГ, що утворилися згідно із законом та перспективним планом формування територіальних громад і

ст. 1 ЗУ «Про добровільне об'єднання територіальних громад» вказує, що тільки такі громади мають можливість отримання субвенції на формування власної інфраструктури. Відсутність механізму визнання громад спроможними може спричинити втрату прямих міжбюджетні відносини з державним бюджетом [4].

5) Об'єднання на базі сільських рад нестиме ризик недостатності кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування та низького рівня кваліфікації наявних кадрів.

6) Проблеми комунальної інфраструктури, загрозлива зношеність теплових, водно-каналізаційних, водопостачальних мереж, доріг та житлового фонду.

7) Нерозвиненість форм прямої демократії, відсутність у жителів навичок безпосередньої участі у вирішенні питань місцевого значення.

8) Складна демографічна ситуація у більшості територіальних громад і погіршення кількісних та вікових параметрів людських ресурсів, що в свою чергу впливає на основну статтю бюджету – ПДФО.

З метою уникнення негативних наслідків децентралізації пропонується ряд рекомендацій, зокрема:

1) Розробка методики та порядку для визначення коефіцієнту спроможності ОТГ та проведення їх системного аналізу, враховуючи запропоновані в даній роботі показники.

2) Посилити дієвість всіх заходів, що включають у себе скорочення закладів із надання освітніх та медичних послуг згідно з реформами цих галузей.

3) Уніфікація та стандартизація адміністративних та соціальних послуг, що надаються мешканцям органами влади.

4) Визначення чітких принципів надання субвенцій та інших цільових трансфертів місцевим бюджетам з метою повноцінного фінансового забезпечення нормативно визначеної мережі закладів.

5) Надання територіальним громадам фінансової незалежності, шляхом обмеження повноважень або припинення обслуговування місцевих бюджетів Держказначейством.

ВИСНОВКИ

Розглядаючи реформу в цілому, не можна не побачити, що саме децентралізація повноважень і фінансових ресурсів може зробити істотний внесок у підвищення ефективності управління та забезпечення сталого економічного розвитку регіонів.

Бюджетно-фінансова децентралізація як одна зі складових процесу управління здатна не тільки зберегти свій статус каналу перерозподілу коштів від бюджетів одного рівня до іншого, а і набути ознак регулюючого механізму, що повинен реально впливати на регіональний розвиток – формувати фінансову самодостатність територіальних громад, оптимізувати процеси перерозподілу бюджетних ресурсів між територіями, активізувати місцевий економічний розвиток, забезпечувати населення територіальних громад суспільними послугами на законодавчо визначеному рівні, вирішувати власні проблеми.

Нові можливості, які для громад та для місцевих бюджетів відкрила фінансова децентралізація, а саме розвиток інфраструктури, надання власних послуг, підвищення рівня медичних й освітніх послуг, належний рівень соціального захисту, планування територій та інше, в свою чергу, поступово будуть впливати загалом на результати місцевих бюджетів і на показники соціально-економічного розвитку територій.

Однак для недопущення та пом'якшення негативних явищ, супутніх процесу децентралізації, вкрай важливо аналізувати всі процеси реформи та ґрунтовно вивчати досвід держав, що вже пройшли цим шляхом.

Тож, для подальшого ефективного впровадження реформи децентралізації основоположним є впровадження системного аналізу спроможності об'єднаних територіальних громад та механізмів, які впливали на її покращення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної ради України 28 черв. 1996р №254к/96 – ВР, зі змінами та доповненнями.
2. Бюджетний Кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI, зі змінами та доповненнями.
3. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 №22755-VI, зі змінами та доповненнями.
4. Закон України від 05.02.2015 №157-VIII «Про добровільне об'єднання територіальних громад», зі змінами та доповненнями.
5. Указ Президента України від 12.01.2015 №5/2015 «Стратегія сталого розвитку «Україна-2020».
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 №214 «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад».
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 №200 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад».
8. Постанова Центральної виборчої комісії від 28.08.2015 №193 «Про початок виборчого процесу перших виборів депутатів сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад та відповідних сільських, селищних, міських голів 25 жовтня 2015 року».
9. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 №333-р «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні».
10. Наказ Міністерства фінансів України від 26.08.2014 №836 «Про деякі питання запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів».

11. Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень «Вплив фінансової децентралізації на соціально-економічний розвиток регіонів». – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/2458>.

12. Анатолій Мельничук, Павло Остапенко. Децентралізація влади: реформа №1 [аналітичні записки]. – К: ЦОП «Глобус» ФОП Кравченко Я.О. – 2016.- 35с.

13. Децентралізація. Місцеві бюджети – 159 об'єднаних територіальних громад. Фінансово-аналітичний матеріал/За ред. Казюк Л.М.-К.: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2016р.

14. Офіційний сайт Бобринецької об'єднаної територіальної громади. – Режим доступу: <http://bobrynecka.gromada.org.ua/>.

15. Офіційний сайт Маловисківської об'єднаної територіальної громади. – Режим доступу: <https://mviskarada.gov.ua/>.

ДОДАТОК 1

**Основні показники спроможності ОТГ
Кіровоградської області за 2016 рік**

Середньо-державні показники	Бобринецька ОТГ	Маловисківська ОТГ
Показники фінансової спроможності		
Дохід на 1 жителя 1,4 тис. грн.	2,3	2,4
Дотаційність	0,7 млн. грн.	-
Бюджет розвитку: більше 40% - 2,5% 20,01%-40,00% - 15,1% 10,01-20,00% - 17,0% До 10,00% - 32,1% БР відсутні – 33,3%	13,3%	
Показники ресурсної спроможності		
Гранично допустима сума на 1 учня – 9,3 тис. грн.	Відсутня звітність	
Частка видатків на утримання службовців ОТГ: менше 10% - 1,9% 11%-20% - 29,6% 21-30% - 31,4% 31-40% - 23,9% 41-50% - 10,7% більше 50% - 2,5%	11%	12%
Показник забезпечення ОТГ службовцями: ➤ 1000ос. -0,6% 501-1000ос.-2,5% 301-500ос.-18,9% 101-300ос.-71,3% До100ос.-6,3%	348 осіб	345 осіб
Обсяг субвенції з ДБ на формування інфраструктури: більше 20 млн. грн. 2,5% 10,01-20-10,7% 5,01-10-37,7% 2,01-5,0-40,9% 1,01-2-6,9% Менше 1,0-1,3%	2,6 млн. грн.	4,8 млн. грн.